

K.K.T.C.

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

1955-1974 YILLARI ARASINDA
KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI OLAYLAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN
AYDIN SARIKAYA
961078
4-A

DANIŞMAN
Doç.Dr.BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA 2001

K.K.T.C.

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

1955-1974 YILLARI ARASINDA
KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI OLAYLAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

HAZIRLAYAN
AYDIN SARIKAYA
961078
4-A

DANIŞMAN
Doç.Dr.BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA 2001

İÇİNDEKİLER

I- ÖNSÖZ

II- GİRİŞ

III- METİNLER

1- 1955 Yılına ait Canlı Savaş Anıları

A- Erdem Berkan

2- 1963 Yılına Ait Canlı Savaş Anıları

A- Cemal Kırıcıoğlu

B- Nihat Kırçalı

3- 1974 Yılına Ait Canlı Savaş Anıları

A- Cemal Kırıcıoğlu

B- Erdem Berkan

C- Nihat Kırçalı

D- Suphi Kanlı

IV- İNDEKS

ÖNSÖZ

Bizlere mezuniyet çalışması olarak 1955-1974 yılları arasında yaşanmış olan canlı anıların verilmesi, geçmiş tarihimizi öğrenmemize ve bu yıllarda yaşanmış acı olayların, bizden sonraki nesillere aktarılıp unutulmaması ve geçmişten ders alınması açısından çok değerli bir çalışma olmuştur.

Bu çalışmayı kendi köyüm olan Alayköy'deki büyüklerimin anlattıkları anılarla yaptım. Anılarını anlatırlarken o günleri yeniden yaşıyormuş gibi olduklarını anladım. Çünkü yaşamış oldukları olaylar onları öylesine çok etkilemiş ki heyecanlanmalarına engel olamıyorlardı.

1955-1974 yılları arasında yaşanan canlı anıları bizlere mezuniyet çalışması olarak veren danışman hocamız Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a teőekkür ederim. İleriki yıllarda da böyle çalışmaların verilmesi geçmişimizi daha iyi öğrenmemize ve bizlerden sonraki kuşaklara da geçmiş tarihimizi öğretmemiz açısından faydalı olabilir. Bana bu çalışmayı hazırlamamda anılarını anlatarak yardım eden kıymetli büyüklerime de ayrıca teőekkür ederim.

Aydın Sarıkaya

GİRİŞ

1 Nisan 1955'te Rumlar EOKA teşkilatını kurdular. Bu teşkilatın amacı Türkleri yok etmektir. Bunun için de önce İngiliz idaresine karşı büyük bir isyan başlattılar. Çünkü Kıbrıs 1878'de İngilizlere kiralanmış ve bu durum Türkler kadar Rumları da huzursuz etmiştir.

Makarios ve Grivas Türkleri EOKA ile adadan yok edebileceklerine inanıyorlardı. İngilizlere karşı yapılan bu isyanda, asıl hedef Türkler idi. Rumların tek rüyası Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamaktır. Buna ise ENOSIS diyorlardı. İşte bu rüya için Türk köylerini basıp, küçük büyük demeden önlerine geleni öldürüyorlardı. Bu sırada Türk toplumu EOKA'ya karşı VOLKAN teşkilatını kurmuştu. Daha sonra VOLKAN, TÜRK Mukavemet Teşkilatı (TMT) altında sistemli bir şekilde çalışmalarını sürdürmeye devam etmiştir.

Türklerin bu yaşam mücadelesinde Dr. Fazıl Küçük, Kıbrıs davasını bütün dünyaya duyurmaya çalışmıştır. Haklılığımızın savunucusu olmuştur. Hem gazeteye yazılar yazıyor, hem Türkiye'ye gidip oradaki yetkililerle görüşüyor, hem de mitingler yaparak mücadelesini devam ettirmiştir. Bu arada Rumlar, yine caniliklerine, Türk ve İngiliz katliamlarına devam etmekteydiler.

Nitekim 1959 yılında İngilizler'in isteği üzerine Türkiye İngiltere Yunanistan arasında Zürih ve Londra andlaşmaları yapılıyor. Dr. Fazıl Küçük, Rauf Denktaş ve Osman Örek'ten oluşan bu üç arkadaş görüşmelerde Türk Halkının temsilcisi olmuştur. Bu anlaşmalar Kıbrıs Cumhuriyetinin temellerini atmış 16 Ağustos 1960 yılında "Kıbrıs Cumhuriyeti" ilan edilmiştir. Böylece mehmetchik adaya ayak basmıştır. Ancak bu olay rumların cumhurbaşkanı ve din adamı olan Makariosu daha fazla kızdırmış, Türkler üzerindeki nefreti bir o kadar daha artmış ve bunun üzerine Türkleri yok etme planı olan AKRİTAS planı hazırlanıyor. Bu plan Kıbrısı sekiz saat içinde ele geçirmeyi hedefliyordu. Bu plan çerçevesinde 20 Aralığı 21 Aralığa bağlayan 1963 gecesinde masum günahsız Türk halkına vahşice saldırdılar. Yakıp yıktılar. Küçük, büyük, kadın, erkek demeden herkese işkence edip canlı canlı toprağa gömdüler.

Bu katliam devam ederken 1967 yılına kadar karışık yaşayan Türk ve Rum halkları, 1967 yılında ayrı bir Türk yönetiminin kurulmasıyla, karışık yaşayan bu halklar ayrı ayrı köylere yerleşmiştir.

Rumlar bu defada AKRİTAS planını 20 Temmuz sabahı Türk halkını yok etmek için uygulamak isterler. Ama anavatan Türkiye buna izin vermez ve 20 Temmuz sabahı Rumların yıllardır

sürdüğü Türk katliamına bir son vermek için birinci barış hareketini başlatır. 14 Ağustos 1974'te 2. Barış Harekatı yapılır. Her iki harekatta Türk Ordusunun zaferi ile sonuçlanır.

Uzun süren mücadele yıllarından sonra, Türk halkı kendi toprağında kendi devletini kurma hakkı kazanarak 15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini kurmuştur. Bundan sonra biz yeni nesle düşen görev ise vatanımızı sevip, onu düşmandan koruyup, tek bir millet olarak yaşamımıza devam etmektir.

III. METİNLER

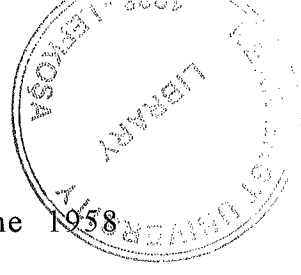
1- 1955 Yılına Ait Canlı Savaş Anıları

Erdem Berkanın anısı;

Rumlar, Nisan 1955'te karışık olarak eğitim veren Türk rum okullarından Amerikan bayrağını indirip, yerine Rum bayrağını çektiler ve böylece ilk olarak okullarda başlayan bu gerginlik, yavaş yavaş hertarafa yayılmaya başladı.

Yine aynı yılın Nisan ayında Türk devlet dairelerine bomba koydular. Rumlar her fırsatta bir olay, karışıklık çıkarmaya başladılar. Artık kimsede huzur kalmamıştı. Sonra Kıbrıs hühümetine askeri bir vali getirilir ve kıbrıs olağanüstü hal bölgesi ilan ediliyor. Ama hiçbir zaman rahat durmayan Rumlar, yine olaylar çıkartarak, Türk, İngiliz hatta Rum polisine saldırmaya başladılar. Bu olaylar Mart 1956 da İngiliz hükümetinin Şeyssel Adalarına sürgüne yollamasına kadar devam etti. Aynı zamanda İngilizler EOKA yı bastırmak için, özel bir komado birliği kurdular. EOKAcılar Trodos dağlarında saklı oldukları sırada, İngiliz komandoları onlara saldırıp, yangın çıkardılar. Ama bu esnada kendileri de yandı.

1958'in Eylül ayında Rumlar bize güçlü bir idare teklif ettiler. Ama bizimkiler kabul etmedi. Aynı yılda İngiltere Dışişleri Bakanlığı Ankara'ya ziyarete gitti. Kıbrıs konusunda görüşmeler yaptı ama bir sonuç çıkaramadı. Bunun üzerine olaylar yine devam etmekteydi. Çağlayanlı Sarayönünde birtakım çatışmalar oldu ve

gözlerimin önünde bir kadını araba ile basıp geçtiler. Yine 1958 içinde küçük kaymaklı bölgesinde Rumlar için kullanmak amacıyla bomba yapmaya çalışan üç Türk bombanın patlamasıyla hayatlarını kaybettiler.

Bütün bu olayların üzerine 1959 ocakta Türk ve Yunan başbakanları Zürihte bir anlaşmaya vardılar. Bu anlaşmalar Türk, Yunan ve İngiliz arasında kabul edilip imzalandı. Ayrıca İngiliz üstlerinin toprağı konusunda, Rum ve İngiliz arasında uzun müzakereler yapıldı. Nihayet 19 Şubat 1960'da Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu ve askeri vali Kıbrıs'tan ayrıldı.

2- 1963 Yılına Ait Canlı Savaş Anıları

Cemal Kırıcıoğlu'nun Anısı:

21 Aralık 1963 yılında ben, üç arkadaşım ile birlikte Lefkoşa'daki Atatürk ilkokulunun yanındaki bir evde kirada kalıyorduk. Ben ortaüçüncü sınıfa gidiyordum.

Sabahın erken saatlerinde bir bağırma, çağırma ve gürültüyle uyandık. Rumlar üç yıldan beri süren suskunluklarını bozmuşlar, Türklere saldırmaya başlamışlardı. Biz hazırlanıp okula gidince, içi EOKAcılarla dolu bir araba Türk tarafına geçti. O zaman henüz barikat yapılmamıştı. Girne kapısındaki Atatürk büstünü kurşunladılar. Ardından Lefkoşa Türk Lisesini ve okulun bahçesinde bulunan öğrencileri kurşun yağmuruna tuttular. Bir çok genç arkadaşımız öldü. Bizim beden öğretmenimiz olan Hüseyin Ruso'yu da bugün öldürmüşlerdi. Bu olayların ardından saat 11 de okul tatil edildi. Ben köyüme Margi'ye gittim. Etrafımız hep Rum köyüydü. Sadece 3 Türk köyü vardı ve bir köyden diğer bir Türk köyüne gitmek için mutlaka Rum köylerinden geçmek gerekiyordu. Diğer iki Türk köyü ise Koçat ve Makyat idi. Ama Makyat köyünde Türk-Rum karışık yaşıyordu.

Bu çatışmalar bir süre böyle devam etti. Kızkardeşim beni alıp Magosaya götürttü ve orada Namık Kemal Lisesine gitmeye başladım. Bu sırada Türk halkının senin, gözü, kulağı olan bayrak radyosu yeni doğmuştu. Bu radyo ile insanlar birbirlerine mesaj

çekip iyi olduklarını söylerlerdi. Tek iletişim aracımız bu radyo idi. Ancak bu radyo sayesinde yakınlarımızın durumlarını öğrenebiliyorduk.

Bir ara yollar açılır gibi oldu. Tekrar köyüme gittim. Rumlar köylerinin içinden geçen arabaları durdurup didik didik arıyorlardı. Köyümde yüksek bir tepe vardı ve üzerinde de bizim mevzimiz bulunuyordu. Biz büyüklerimize mevzi için torbalara kum doldurarak yardım ediyorduk.

Koçatlı köyünden olan Salahi eniştem akıncılara bağlıydı ve oradada yüksek bir tepe ve üzerinde bir mevzisi bulunuyordu. Biz topladığımız araba lastiklerini üstüste yığıp herhangi bir rum saldırısında bu lastikleri yakarak, akıncılardaki birliğimizden yardım istiyorduk.

Salahi enişdem Rumlardan gizli olarak akıncılara gidip silah getirmek istedi. Silahları alıp dönerken ihbar edilmiş olmalı ki Rumlar tarafından bir dere içinde yolu kesildi ve çatışmaya girdiler. Rumlar araçlarının içindeki projektörleri yakıp eniştemin üstüne kurşun yağdırdılar. Eniştemde çaresiz silahları oarada bırakarak canını zor kurtarmış, ama tanındığı için adı Rumların arananlar listesine yazılmıştı. Birkaçgün sonra yolda yapılan bir arama sırasında Salahi eniştemi ellerine geçirdiler. 15-20 gün işkence yaptıktan sonra öldü zannedilerek bırakılmış ve kurtulmuştu.

Daha önce de söylediğim gibi benim bulunduğum bölgede üç Türk köyü vardı. Rmlar bu köylerden Türk-Rum karışık olan Makyat köyüne saldırdılar. Türkler büyük kayıp verdi. Malını bırakarak, canını zar-zor kurtaranlar Koçat köyüne geldiler.

1965'te yollar tekrar açıldı ve okunuma Lefkoşaya geldim. Barikatlar hala duruyordum ve bende artık liseye gidiyordum. Daha önce söylediğim kiralık evde kalırken, gelip beni almışlar ve daha 15 yaşında iken asker olmuştum. Sabah okula öğleden sonra ise, yemeğimi falan yedikten sonra, akşamın ilk nöbeti olan 6-9 nöbetine giderdim. 1971 e kadar bu şekilde askerlik yaptım ve 1971 de terhis oldum. İş bulamadım ve özel sektörde çalıştım. Terhis olmuştum ama herhangi bir savaş durumunda seferberlik ilan edilince seferi personel diye katılabileceğimiz bir kağıt verilmişti.

Nihat Kırçalı'nın Anısı

1963 yılında, Limasol polisinde Çavuş olarak görev yapmaktaydım. Bir gece 9 dan sabahın 8 ine kadar görevdeydim. Gece yarısını geçti-geçmedi Rumlar bize saldırmak istediler. Sövdüler saydılar. En iyi Rum arkadaşım bile bana hakaretlerde bulundu. Ben bu hakaret ve küfürlerin nedenini anlayamadım. Sonra devriyeye çıktım ve doğru Türk tarafına gittim. Bizim serdarımız Ziya Rızgı idi. Ona meseleyi anlattım. Bize gitmememizi gelip Türk tarafında kalmamızı söyledi. Ben ve arkadaşlarım serdarımızın sözünü dinleyip orada kaldık ve mevzilendik. Rumlar küçük konserve kutularına asitelin ve su koyup üzerimize atıyorlar ve bunlar bomba gibi parlıyordu.

Bunu gören serdarımız Ziya Rızgı ise bize çanaklar açılsın, silahlar yeraltından çıkarılsın, silahlar yeraltından çıkarılıp temizlensin diye emir verdi. Bu emir üzerine bizde silahlarımızı hazırlayıp mevzilendik. O zamanlar Limasol polisinde üç tane bren (makinelı tüfek) vardı. Diğer silahlarımızın hepsi piyade silahı idi.

Limasolun Türk bölgesine üç yerden giriş yapıldı. Birincisi Ankara Caddesinin baş tarafı ki, burası Rum çarşısındanın başlangıcına çıkıyordu. 2.si, Hacı Yahya Dört Fenerler kısmıydı. 3.

giriş yeri ise taksim denizi idi. Türk mahallesine 1. giriş yerini beş arkadaşım ile birlikte ben idare ediyordum. Sadece bende bir tane bren bulunuyordu. Taksim tarafını postacı ali bey isimli bir arkadaş koruyordu. Üçüncü giriş yerini ise Mustafa adında diğer bir arkadaş koruyordu.

Benim mevzim Mehmnet Teyfik Beyin binalarındaydı. Hemen karşımda ise Rumların büyük bir binası bulunuyordu ve her pençeresinde büyük bir makinalı bulunuyordu. Bunlar Türk tarafını bu makinalarla döverlerdi. Bazı anlarda türk halkı hiç dışarı çıkamazdı. Bizde ise sadece bende bir tane makinalı vardı. Ama hangibirine atacaktım? Buna rağmen yinede bizi susturamadılar. Çünkü bizler bira şişelerinin içine kükürt, benzin ve çapıt koyarak molotop kokteyli denilen patlayıcılar, onların üzerlerine savurup Türk mahallelerine girmelerine izin vermedik. Bu sefer Rumlar traktörleri demirlerle çevirip, zırhlı bir savaş aracı halinde üzerimize yürüdüler. Bizler yine molotof kokteyli ile üzerlerine saldırdık. Hiç ama hiç taviz vermedik.

Birkaçgün sonra ben yine mevzimde siperdeydim. Mevzimin tam karşısında ise Leymosul Kalesi vardı. Bu kalenin anahtarı Ramadan Cemil Beyde bulunuyordu. Rumlar yangın arabasının

merdivenini uzatıp kaleye girdiler. Ben ise mevzimden kaleyi tam olarak görüyordum. Arkadaşlarımla onlara ateş açıp kalenin üzerlerine çıkmalarına izin vermedik. Bu ateş sırasında bir Rum vuruldu, korkup kaçtılar. Oranın komseri Kenan Pas'tı. Ertesi gün ateşkes oldu ve Rumlar bir süre bize ateş açmadılar. Bir süre sonra, bir rum mevzisi akşamleyin, yavaş yavaş bizim mevziye doğru ilerliyordu ve o zamanlar bize verilen emirde merkeze bildirmeden merkezden habersiz haber ateş etmek yasaktı. Üzerimize ilerlemeye devam ettiğini görünce merkeze bildirdik. Merkez ise bize bekleyin diyordu. Ama artık beklenecek zaman kalmamıştı ve ben dayanamayıp silahıma sarıldım, ateş ettim. Rumlar neye uğradıklarını şaşırıldılar ve "bubaniyamu" diye bağırarak korkup kendi mevzilerine döndüler.

Başka birgün yine mevzideydim. Yer altından garip garip sesler geliyordu. Bu durumu kumandanıma bildirdim ve benden aşağıya inip bakmamı istedi. Merdivenleri birbirine bağlayıp uzatarak aşağıya indim. Bir ses gerliyordu. Ama bizim taraftan mı yoksa onların taraftan mı anlayamadım. Çok heyecanlanmış ve bir o kadarda korkmuştum. Bu sırada merdiven kaydı ve düştüm. Beni hemen hastaneye götürdüler. Bir bacağım kırılmıştı. Kısa sürede

iyileşip mevzime döndüm ve Rumlara karşı savaşıma yıllar boyunca devam ettim.

3- 1974 Yılına Ait Canlı Savaş

Anıları

Cemal Kircioğlunun Anısı:

1974'te 1. Barış Harekatı çıkınca seferi personel tekrar göreve çağrıldı. Bende askerliğimi yapmıştım. Ama seferberlik ilan edilince tekrar asker oldum.

Çağlayan bölgesinde harekate katıldım. Hamitköy, Boğaz ve Göçmenköy arasına Türk kuvvetlerinin paraşütlü askerleri indi. Girmeden de çıkartma plajından çıkartma yapıldı.

Ben Tomson silahıyla savaşa katıldım. 25-30 gün boyunca traş olmaya bile fırsat bulamadım. Böyle günlerden biriydi ve ben Anibalın oradan evime gidiyordum. Rumlar aniden ateş açtılar. Ben bisikletle gidiyordum. Rumlar ateş eder etmez, bisikletimin telleri koptu ve hemen yanımdaki çocuk bahçesine yuvarlandım. Korkmuştum. Orada yarım saat hiç kıpırdamadan bekledim. Sonra sürüne sürüne çağlayanadaki mevzime kadar gittim.

Bu sıralarda daha yeni evlenmiş ve bir oğlum olmuştu. Oğluma süt gerekiyordu ama yola bakan kapıdan çıkamıyorduk. Bunun için arka tarafta, komşunun bahçesinden gizlene gizlene bakkala gidip çocuğuma süt alıyordum.

Mevzide bulunduğum bir günde, komutanımızdan bir emir aldık. Bu emir; hemen karşınızda olan yolun bir anda karşı tarafına geçmekti. Bu esnada arkadaşlarımız da bizi korumak için destek atışı yapacaklardı. Yolu geçmesine geçtik, ama bu olayda 12

arkadařımız Őehit dűřtű. Rumlarda keskin niřancı askerler vardı. O kadar ki mangal deliđinden bile kurřunu geđirebiliyorlardı. Biz ise onları gűzlerine ayna tutarak engelliyorduk.

İkinci hareket başladığında ise ben elektrik kurumuna girdiğimden ıatışmaya katılmadım. Ancak kopan elektrik, telefon tellerini ve direklerini tamir ederk hizmette bulundum.

Erdem Berkanın Anısı:

15 Temmuz 1974'te Rumlar darbe yaptılar. Akabinde 20 Temmuz 1974'de Türk kuvvetleri adaya müdahale etti. Girne karaoğlanoğlundan çıkartma yaptılar. İlk çıkartma Cumartesi akşamı oldu ve Girne, Lefke ve Magosa olmak üzere üç yoldan ilerlemeye başladılar. Üçüncü gün olan Pazartesi akşamı ateşkes ilan edildi. Cenevrede Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasında bir anlaşmaya varabilmek için konferans düzenlendi. Ancak yapılan toplantılarda herhangi bir siyasi anlaşmaya varılamadı ve 14 Ağustos gecesi, Türk dışişleri bakanı Turan Güneşin "Ayşe Tatile Çıkabilir" parolasıyla İkinci Barış Harekatı başladı. Birliklerden bir kol doğuya Magosaya doğru, bir kol da batıya Lefke'ye doğru harekete geçer. Bu harekatta zannederim 3 gün sürmüştü ve üçüncü günün sonunda yine ateşkes ilan edildi.

Güneyde kalan Türkler Rumlar tarafından esir alındı. Kızılhaç esir alınan Türklerin listesini çıkardı. Esir düşen rumlar da Türkler halinde liste halinde toplandı. 3 ay içinde kızılhaçda müzakereler yapıldı ve esirler takas edildi. Güneyde kalan ve askeri üstlerde toplanan Türkler Türk uçaklarıyla İngiltere üzerinden Türkiye'ye nakledildi. Türkiyede kısa bir misafirliğin ardından gemilerle Kıbrıs'a gönderildiler. Ayrıca Güneyde kalan Türklerin bir kısmı da

para zoruyla Rumlara para yedirerek güneyden, kuzeye Türk
tarafına geçtiler.

Nihat Kırca'ın Anısı:

1974'ün 20 temmuzundan birkaç hafta önce, Limasol polisinde subay olarak görev yapmaktaydım.

Bizim Limasol'daki mevzilerimizin hepsi düşmüştü. O zamanlar mevzilerimize yoldan, rahat rahat gitmemize imkan yoktu. Bunun için biz de evleri delip, evden eve geçerek mevzilerimize ulaşıyorduk.

Bir gün Rum polisi ve askerleri yolları abluka ettiler ve Türk mahallesine girdiler. Bizim Limasol Türklerinin evlerini tek tek gezerek çoluk çocuk demeden hepimizi toplayıp, Arnavut mahallesindeki Türk hastanesine tıktılar. Burası bizim kalabalık sayısına göre çok dar olduğundan tıkış tıkış duruyorduk. Sonra bütün ışıkları söndürdüler ve zifiri karanlıkta kaldık. Erkekleri yaşlı, genç demeden hepsimizi toplayarak elbiselerimizi çıkartıp üzerimizde fanilâlarla bırakıldık. Daha sonra kadın ve erkek çocuklar hariç erkeklerin hepsini hastaneden alarak ellerimiz enseimizde seke seke Rum mahallesindeki bir doktorun evinin havlusuna getirildik. O geceyi orada ıslak çimenlerin üzerinde oturarak sabah ettik.

Ertesi gün, öğle sıcağında bizi buradan alarak başka yere götürmek istediler. O sıcak havada katranlı yolda yürürken ayaklarımız katrana gömülüydü. Bazı mücahit arkadaşlar ise

evden eve geçerken sivil elbise giymişler ve bazıları ise ayakkabı bile giymeye fırsat bulamadan yakalanmışlardı. İşte bu yalın ayak olan arkadaşların ayakları katrana basta bas kandil bağladı. Rumlar ise bizim daha hızlı gitmemiz için katrana ateş ediyorlardı. Bu şekilde en sonunda deniz kenarında bir futbol sahasına getirildik. Burada tam bir hafta kaldık. Hep ömeli bir vaziyette duruyorduk, ayağa kalktığımızda ise bize Rumca küfürler edip, bağırıp çağırıp oturtuyorlardı.

Türkiye’de ziraat faköltesini o sene bitirmiş gelmiş olan Hasan Cafer isminde milliyetçilik duyguları çok yüksek olan bir arkadaşımız da aramızda bulunuyordu. Bu arkadaşımız teşkilat için gizli gizli çalışır ve teşkilata yeni üyeler edinirdi.

Rumların, bizlere yaptıkları bu eziyetleri gören arkadaşımız Hasan Cafer’in milliyetçilik duygularının kabarmasıyla ayağa kalkıp “Dağ Başını Duman Almış” marşını söylemeye başlar. Bizim ve Rumların uyarılarına kulak asmayan Hasan Cafer’i orada gözlerimizin önünde vurdular.

Ertesi gün ecnebi (yabancı) gazeteciler gelerek bizlerin çekmiş oldukları eziyetleri gördüler. Biz Rumları onlara şikayet ettik ve ertesi gün bizlere güneşten korunmamız için ince torbadan galife benzeyen bir şey yaptılar, bu sıcaktan birazcıkta olsa korunmamızı sağlamıştır. Daha sora bizi buradan da alıp, okullar

kapalı olduğundan hepimizi bir okulda topladılar. Ayrıca buraya çevre Türk köylerindeki halkı da topladılar. Böylece sayımız epeyi çoğalmıştı.

İşte Rumların bizlere yaptıkları bu eziyetler 20 Temmuz 1974'e kadar sürdü. Daha sonra bizi bu bulunduğumuz yerlerden azar azar koy verdiler.

Bu yıllarda benim Limasol'da polis subayı ve ayrıca teşkilatta olduğumu bildikleri için Türk kesiminden çıkmama asla izin vermiyorlardı. Bir defa Trodos'tan kaçmaya çalıştım olmadı, bir defa da Limasol'dan iskele vasıtasıyla kaçmayı denedim, yine yakalandım. Daha sonra balıkçı bir arkadaşım olan Ahmet'e gittim ve beni kaçırmasını istedim. O da benimle aynı fikirdeymiş ve yanına kaçacak bir arkadaş arıyormuş. İkimiz beraber sandal onarttık, içine mazotu ve balıkçı malzemelerimizi doldurup, bir akşam güya balığa çıkıyoruz diye Limasol limanından ayrıldık.

Yavaş yavaş ilerleyerek, İngiliz askerlerinin uçak üstü olan Avrotur'a doğru gittik. Avrotur'u biraz geçip, uzaklaşınca rotamızı Magosa limanına doğru çevirdik. Bütün geceyi denizde geçirdik. Sabah şafak atarkenden Magosa limanına girmeye çalıştık. Bütün bahriyeliler apartmandan bize bakıyorlardı. Çok korkmuştuk ve bizi Rum zannedip ateş açmasınlar diye onlara peşkirimi havaya kaldırıp

salladım. Daha sonra bizi alıp polise, karakola götürdüler. Durumu anlatarak serbest bırakıldık ve Lefkoşa'ya gelerek kurtuldum.

Suphi Tanlı'nın Anısı:

1974'ün 2. barış hareketinde görevimin başındaydım. Görevim, Rumların telsizlerini dinlemektir.

Eski ismi "piroi" olan köyde Rum-Yunan müdafası Türk tanklarının yaklaşmakta olduğunu görünce bağlı oldukları Larnaka'daki merkezden telsizle yardım çağırırlar.

Rumlar telsizle "Türk ordusunun Türk tanklarını durdurabilecek kadar asker ve tanka ihtiyacım var. Bana acilen yardım gönderilmesini rica ederim". der.

Kendisine elimizdeki imkanlar kadar size takviye gönderdik. Onlarla idare etmeye çalışın denir.

Yine karşı taraf "bana gönderdiğin 5-10 tane asker tavşanlar gibi ovaların içinde kaçıp kayboldular. Burada yapayalnızım. Türk tankları yaklaşmaktadır. Ben bir başıma o kadar Türk ordusuna karşı turamam. Bende kaçacağım" der.

Komutanı ise kendisine "seninde elinde tankın var. Mümkün olduğu kadar onları oyala, kaçmaya kalkma yoksa seni divanı harbe veririm" diyor.

Karşı taraf ise "benim elimdeki tank Türk tanklarının yanında kibrit kutusu kadar küüktür. Onun için bende kaçacağım, hiç askerim de kalmadı" der. Komutanı yine tekrarlıyor. "kaçarsan seni divanı harbe vereceğim," der.

Askeri ise “ben kaçıyorum beni kime istersen ve” der ve telsizden ses kesilir.

Daha sonra öğrendiğimize göre Türk ordusu hiçbir mukavemetle karşılaşmadan “piroi” köyüne girmişti.

Rumların ne kadar korkak olduklarını anlatmakla birtmez. Yine aynı tarihte onların bir korkaklıklarına daha tanık oldum.

İkinci barış hareketi hala devam ediyordu ve ben yine telsizimin başında dinlemedeydim. Limasol açıklarından geçmekte olan bir yunan gemisinin sahil telsizlerle olan bağlantılarını dinliyordum. Önce birbirlerine hal hatır sordular. Ondan sonra konu, onlara göre Türk işkaline, Türk çıkarmasına geldi. Yunan gemisindeki Yunanlı sahildeki Rum telsizciye “o durumu siz yaayarak öldünüz. Biz ise hem size yardım edememenin hemde çektiğiniz ızdırablara ortak olamadığımızdan yaşamadan öldük. Gönül isderdi ki biz de sizin yanınızda düşmana karşı savaşıarak ölelim.

Yunan gemisi limana girmeye cesaret edemedi. Çünkü Türk ordusu aday ahakim olmuş ve Rumalar ne yapacağını şaşırılmış haldeydiler.

I- INDEX

KİŞİ ADLARI İNDEKSİ

İSİM	SAYFA
Cemal Kırıcıoğlu	13
Cemal Kırıcıoğlu	20
Doç. Dr. Bülent Yorulmaz	4
Dr. Fazıl Küçük	5
Erdem Berkan	10
Erdem Berkan	22
Grives	5
Hüseyin Ruso	İ3
Kenan Pars	17
Makarios	5
Mehmet Tevfik	17
Nihat Kırçalı	16
Ramadan Cemil	17
Salahi	14
Suphi Tanlı	23
TMT	5
VOLKAN	5
Ziya Rızkı	16

YER ADLARI İNDEKSİ

YER	SAYFA
Alayköy	2
Ankara Caddesi	16
Boğaz	20
Girne kapısı	13
Girne	20
Göçmenköy	20
Hamitköy	20
İngiltere	22
Karaoğlanoğlu	22
Koçat	13
Larnaka	23
Lefke	22
Lefkoşa Tü-k Lisesini	13
Lefkoşa	15
Leymosun Kalesi	17
Limasol	16
Magosa	22
Magosaya	13
İVİargi	13

Namık Kemal Lisesine	13
Piroi	23
Türkiye	22
Yunanistan	22
Zürih	5